

2nd INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

**“EUROINTEGRATION IN ART, SCIENCE AND EDUCATION:
EXPERIENCE, DEVELOPMENT PERSPECTIVES”**

II МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**“ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ В МИСТЕЦТВІ, НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ДОСВІД,
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ”**

Klaipėda University, 2025

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt

Compilers of the publication:

Упорядники видання:

Prof. dr. Rasa Braslauskienė,
Doc. dr. Reda Jacynė,
Doc. dr. Maryna Ponomarenko.

Conference Scientific Committee:

Науковий комітет конференції:

Prof. Dr. Rimantas Balsys (Klaipėda University, Lithuania).
Prof. Dr. Rasa Braslauskienė (Klaipėda University, Lithuania).
PhD student Evelina Brazauskienė (Klaipėda University, Lithuania).
Assoc. Prof. Honored Art Worker of Ukraine Dmytro Velychko (The State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky”, Ukraine, Odesa)
Assoc. Prof. Dr. Matilda Karamatic Brčić (University of Zadar, Croatia).
Assoc. Prof. Dr. Reda Jacynė (Klaipėda University, Lithuania).
Prof. Dr. Andrii Krasnozhan (The State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky”, Ukraine, Odesa)
Prof. Dr. Ganna Muzychenko (The State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky”, Ukraine, Odesa)
Assoc. Prof. Dr. Aida Norvilienė (Klaipėda University, Lithuania).
Assoc. Prof. Dr. Maryna Ponomarenko (The State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky”, Ukraine; Klaipėda University, Lithuania).
Prof. Dr. Honored Art Worker of Ukraine Olga Tarasenko (The State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky”, Ukraine, Odesa)
Assoc. Prof. Dr. Ioana Todor (“1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia, Romania).

Untranslated language of the authors.

Мову авторів збережено без змін та перекладу.

© Rasa Braslauskienė, Reda Jacynė, Maryna Ponomarenko (sudarytojos), 2025

© Klaipėdos universitetas, 2025

ISBN 978-609-481-244-6

Foreword

The Second International Conference *EUROINTEGRATION IN THE ARTS, SCIENCE AND EDUCATION: PERSPECTIVES, PERSPECTIVES OF IMPLEMENTATION* is an event that demonstrates the support of Ukrainian scientists by Lithuanian colleagues and is dedicated to the topical issues of fine arts, culture and pedagogy.

For the second year in a row, researchers with many years of experience, as well as undergraduate and graduate students, meet in the scientific space of the conference, which is in line with the principle of equality and aims to combine traditions and alternative approaches.

The conference proceedings reflect the main goal of the event - to bring together European and Ukrainian researchers, to highlight non-standard opinions and to establish ways of interaction in the field of interdisciplinary research. Our tasks are to find answers to the questions of how intergenerational knowledge and diverse perspectives can improve the sustainable development of education and science, how to integrate theoretical achievements into life, and how to combine science and art in the context of new demands and requirements of society.

The publication of the proceedings in an online format is a deliberate move by the conference organisers, in consistence with one of the priorities of the European Green Deal - the rational use of natural resources and the development of an ecological consciousness in the global scientific community.

Compilers

Передмова

Друга Міжнародна конференція «ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ В МИСТЕЦТВІ, НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ» – захід, що демонструє підтримку українських вчених литовськими колегами, присвячений актуальним проблемам образотворчого мистецтва, культури і педагогіки.

Другий рік поспіль в науковому просторі конференції зустрічаються дослідники з багаторічним досвідом та студенти і аспіранти, що відповідає принципу рівності та спрямовано на поєднання традицій і альтернативних підходів.

Матеріали конференції віддзеркалюють головну мету заходу – об'єднання європейських і українських дослідників, висвітлення нестандартних думок та налагодження шляхів взаємодії у царині міждисциплінарних досліджень. Наші завдання – це пошук відповідей на запитання, як знання різних поколінь та різноманітні точки зору можуть покращити сталий розвиток освіти і науки, як інтегрувати теоретичні здобутки в життя та поєднати науку і мистецтво в контексті нових запитів та вимог суспільства.

Публікація матеріалів в онлайн-форматі – усвідомлений крок організаторів конференції, який відповідає одному з пріоритетних напрямів у реалізації європейського «зеленого курсу» – раціональному використанню природних ресурсів та формуванню еко-свідомості у світовій спільноті вчених.

Упорядники

PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY

ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ / 206

- Andrienko Oleksandr, Cherednikov Oleg, Iurchenko Maryna, Chupryna Volodymyr. PSYCHOLOGICAL-PEDAGOGICAL DIAGNOSTICS AND SUPPORT OF MENTAL HEALTH OF STAFF IN CONDITIONS OF EXCESSIVE INTELLECTUAL LOADS / 207
- Богайчук Людмила. АКТУАЛЬНІ ТЕМИ РОЗПИСУ ТКАНИН В ТВОРЧИХ РОЗРОБКАХ СТУДЕНТІВ ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ / 211
- Bohaichuk Liudmyla. CURRENT TOPICS OF FABRIC PAINTING IN THE CREATIVE DEVELOPMENTS OF STUDENTS OF FACULTY OF ART AND GRAPHICS / 214
- Braslauskienė Rasa, Dirmeikė Erika. IMPROVING THE COMPETENCES OF PRESCHOOL TEACHERS BY IMPLEMENTING THE STRATEGY OF UNIVERSAL DESIGN FOR EDUCATION / 215
- Jacynė Reda. A THEORETICAL APPROACH TO THE EDUCATIONAL ASPECTS OF THE TRANSMISSION OF CULTURE / 226
- Klevets Viktoria, Shtainer Tetiana. THE ROLE OF GAMIFICATION IN THE TEACHING OF DESIGN DISCIPLINES / 230
- Lystopad Oleksii, Lystopad Natalia. DEVELOPMENT OF CREATIVE POTENTIAL OF PRESCHOOL CHILDREN BY MEANS OF NON-TRADITIONAL DRAWING TECHNIQUES / 232
- Mardarova Iryna, Hudanych Nataliia. PEDAGOGICAL PRACTICE AS A FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' COGNITIVE INITIATIVE / 235
- Маслова Тетяна, Басанець Лука. ТВОРЧІСТЬ ЯК БАЗОВИЙ КОМПОНЕНТ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ. / 238
- Maslova Tetiana, Basanets Luka. CREATIVITY AS A BASIC COMPONENT OF THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCES OF ART STUDENTS / 241
- Na Yang, Yezhova Olga. HERITAGE-INSPIRED DESIGN: RESEARCH-BASED EDUCATION ON MORTISE-TENON STRUCTURES / 243
- Nezhyva Olga. THE USE OF CONTENT AND LANGUAGE INTEGRATED LEARNING (CLIL) METHODOLOGY IN FOREIGN LANGUAGES LESSONS / 247
- Norvilienė Aida, Jonkienė Rita. BENDROJO UGDYMO MOKYKLOS ĮVAIZDŽIO KŪRIMO KRITERIJAI MOKYKLOS VADOVŲ NUOMONE / 252
- Norvilienė Aida, Jonkienė Rita. CRITERIA FOR CREATING THE IMAGE OF A GENERAL EDUCATION SCHOOL FROM THE PERSPECTIVE OF SCHOOL PRINCIPALS / 255
- Охрімець Юлія, Бутузова Лариса. УЯВЛЕННЯ ПЕДАГОГІВ ПРО ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я НА РОБОТІ / 256
- Okhrimets Yulia, Butuzova Larysa. TEACHERS' PERCEPTIONS OF MENTAL HEALTH AT WORK / 259
- Растрюгіна Алла, Клепар Марія. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕТНОКУЛЬТУРНИХ ТРАДИЦІЙ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ ТРАВМ ВІЙНИ У ШКОЛЯРІВ / 260
- Rastrygina Alla, Klepar Maria. PECULIARITIES OF USING ETHNO-CULTURAL TRADITIONS TO OVERCOME WAR TRAUMA IN SCHOOLCHILDREN / 263
- Romanchuk Oleksandr, Lisohor Alla. THE ROLE OF THE PROJECT METHOD IN THE FORMATION OF PROFESSIONAL SKILLS OF VOCATIONAL EDUCATION STUDENTS / 264
- Rubakha Veronika, Shtainer Tetiana. FORMATION OF ENTREPRENEURIAL COMPETENCES IN VOCATIONAL EDUCATION STUDENTS / 267
- Савчук Олена. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ СЕРЕДНЯ ОСВІТА ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ / 270
- Savchuk Olena. PROFESSIONAL TRAINING OF STUDENT IN THE SPECIALTY OF SECONDARY EDUCATION LABOR TRAINING AND TECHNOLOGIES IN EUROPEAN COUNTRIES / 272
- Шевченко Інґа. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ПОЛІХУДОЖНЬОГО ПРОФІЛЮ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ / 273
- Shevchenko Inha. THE TRAINING OF THE FUTURE TEACHER OF MUSIC ARTS OF POLY ARTS PROFILE IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION / 275

ТВОРЧИСТЬ ЯК БАЗОВИЙ КОМПОНЕНТ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ

Маслова Тетяна

Старший викладач, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», Україна

ORCID: 0000-0002-8893-3352

tanikaoil@gmail.com

Басанець Лука

Старший викладач, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», Україна

ORCID: 0000-0003-3407-5572

bassa.net@ukr.net

Анотація. Автори аналізують фактичний стан наявності та реалізації творчого потенціалу здобувачів ХГФ під час навчання, визначають ключові причини, які занижують творчу активність здобувачів і гальмують творче зростання, актуалізують це питання в сучасних умовах вітчизняної художньої педагогіки, акцентують на необхідності сприйняття процесу творчості як базового компоненту розвитку професійних компетентностей здобувачів художньої освіти.

Ключові слова: творчість, творчий компонент освіти, художник-викладач, художня і творча практики, педагогічна творчість, творчі навички, професійна образотворчість.

Вступ. Проблема. Дослідження актуалізує питання фактичного стану наявності і реалізації творчого потенціалу здобувачів освіти художньо-графічного факультету під час навчання. Об'єктом уваги обраний ХГФ Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, який за віком існування (понад 60 років) і кількістю випускників лідирує в художньо-педагогічній освіті України. На основі матеріалів його навчального процесу, і зокрема, практичної частини діяльності, стало очевидним, що у дворівневій системі (бакалаврат, магістратура), незважаючи на пріоритетне положення, творчий компонент не здобув очікуваного зростання, залишаючись на сталому рівні традиційних успіхів. Питання необхідності формування у здобувачів здатності до творчості і самостійності художньо-творчого мислення під час навчання, аби в подальшому ці показники стали невід'ємним професійним надбанням, залишаються відкритими. Проблема має свою причинно-наслідковість, а саме – традицію адміністративного (штучного) скорочення часових параметрів навчання, що насправді виглядає своєрідним обмеженням доступу до знань, і як наслідок, звичками здобувачів індиферентного ставлення до творчої складової занять, заради намагань укластися у визначений розкладом час. Цементує ці звички відсутність у системі художньої освіти навчально-просвітницького циклу знайомства і засвоєння *навичок творчості*, узвичаєності можливостей користування вибірконими або синтезованими художніми методами і засобами «творчими» під час практичних і самостійних занять.

Мета. Визначити рівень формування творчих навичок та творчості як такої у сучасній художній та художньо-педагогічній освіті. Розглянути роль самостійної творчої роботи здобувачів освіти. Дослідити загальний вплив творчого підходу у навчанні на опанування спеціальними дисциплінами. Проаналізувати зв'язки різних видів та жанрів мистецтва для вирішення задач формування творчих професійних компетентностей здобувачів освіти ХГФ.

Теоретична частина

Побуває формальна умовність сприйняття творчості у царині мистецтва, як річ саму по собі зрозумілу. Ця звичка дісталася закладам художньої освіти, змісту їх програм, методикам, поза будь-яких намірів теоретичного і практичного висвітлення феномену творчості в галузі образотворення. Проте реалії свідчать, що показники, які ми вкладаємо у поняття «творчість» і їхні *візуально-практичні* втілення, раз-у-раз демонструють явні розбіжності, причину яких часто пов'язують з *недоліками засвоєння навичок творчої діяльності* під час навчання.

У художньо-навчальній практиці бакалаврів оцінювання програмних постановок/завдань здебільшого не передбачає виокремлення їх творчої вартості як такої. Фіксований бал становить сукупність рис, що задовольняють умовам програм і настанов педагогів. Тому викладачі переконливо кваліфікують студентські роботи як суто учбові штудії. Також унеможливорює *творчий аналіз* і твердження/критика того, що студентські роботи не мають належної «добротності», роботи не демонструють *вправне* оперування певними методиками, законами і правилами, часто заангажовані однією, найбільш універсальною технікою творення, як живопису так і рисунку. Все це «заковує» спроможність здобувачів оригінально обігравати варіанти завдань-постановок, природної натури, сміливу здатність користування багатством художнього інструментарію у оволодінні *практичними* навичками творчості і *відтворювати нові, оригінальні художні ідеї* – своєрідну «квінту» творчого мислення, що стає більш-менш доступним лише після засвоєння усіх норм освіти (ремесла).

Упровадження в систему художньо-педагогічної освіти магістерського рівня – безперечно важливої фази удосконалення професійних знань, продовжує демонструвати академічне заангажоване образотворення, оминаючи вивчення низки новітніх ідей, що існують в художньому житті України, зафіксовані часом останнього століття і признані світовим явищем. Ознаки «запізнення» тим більше прикрі, враховуючи можливості художніх інтерпретацій навчальних завдань, що не заперечують індивідуалізації пошуків і рішень авторських можливостей на магістерському рівні.

Цей висновок корелюється з думкою, що творчість під час навчання є проблематичною, доки суб'єкт навчання не досягне певної *майстерності*, ба більше – не створить доказову базу власних нестандартних поглядів і рішень, першим свідоцтвом чому може стати дипломна бакалаврська, або магістерська робота.

Існують різнопланові наукові роботи з питання творчості фахівців з художньої педагогіки, психології, філософії. Проте спроби торкнутися цієї ситуації у наукових колах і досі не здобули свого практичного втілення. На наш погляд, ґрунтовними стали наукові дослідження авторів: Бутенко В., Верьовкіна Ж., Житник Т., Запаско Я., Зязюн І., Костю С., Кривопішна, Лісовська В., Моляко В., Отич О., Рудницької О., Хижна О., Черножук Ю. та інші. Найбільш вдало в сучасній Україні висвітлювали різні аспекти необхідності формування творчих здібностей студентів-здобувачів в процесі художньої освіти: Бражник О. (Бражник, 2010), Дацько О. (Дацько, 2023), Колісник-Гуменюк Ю. (Колісник-Гуменюк, 2017, 2020), Половіна О. (Половіна, 2018), Стась М. (Стась, 2001, 2007).

Аналітика теоретичних питань художньої освіти в Україні та аспектів *загального* поняття «творчість» розглядається на філософських, історико-мистецтвознавчих, педагогічних дисциплінах, також у розділі дисципліни «Загальна та вікова психологія» на ХГФ. В подальшому теорія творчості на жаль не виходить на рівень *практичного забезпечення*, а саме поняття «творчість» не акцентоване видовими особливостями спеціальних художніх дисциплін та їх *практичними потребами*. Таким чином стає помітною «прогалина» засвоєння навичок творчості, саме в період навчання, де творчість лише намагання, поза необхідності вивчення і аналізу її пріоритету. Звернемося до причини подібного становища.

Художня складова ХГФ має історичну спорідненість зі спеціалізованими художніми інститутами (Академіями), які свого часу (від 1962 р.) передали новоствореним худграфам не лише пріоритети базового професійного навчання в училищах (коледжах), загальноосвітніх школах, дитячих художніх закладах, гуртках, а й важливі методики основних дисциплін, які на сьогодні зберігають свою актуальність. Основна відмінність ХГФ: помітне скорочення часу вивчення профільних дисциплін, як адекватність певним професійним потребам, на які розраховані навчальні заклади. Проте, тенденція на скорочення практичних годин за спеціальністю поступово зростала, негативно позначившись на процесі навчання, і рикошетом на можливостях творчих досягнень. Брак часу на спеціальні дисципліни у навчальних планах, змушував і змушує дотепер перекроювати програмні завдання, де про творчу складову вже не йдеться.

В тілі самого ж навчального процесу також відбуваються небажані зміни. До неприпустимого мінімуму зведено часове навантаження, наприклад, предмету «композиція». Основа основ художнього творення, де найбільш чітко проявляються раціональні й ірраціональні типи творчого мислення, стала міні-сегментом художньої педагогіки. Важливий курс «кольорознавства» – теоретична і практична база професійного усвідомлення значення світла і кольору в образотворенні, має тенденції зникнути взагалі. Здобувачам елементарно не вистачає часу і досвіду для виконання завдань – необхідної ланки процесу творчої самореалізації саме у зазначеному підрозділі практичної роботи і не лише за основним курсом.

Сюди можна віднести і «дисципліни за вибором», які направлені на комплексне знайомство з тими чи іншим видом мистецтва, їх художньо-образними особливостями за вибором студентів, які здатні скласти групу у 6-8 осіб. Передбачені практичні і самостійні у навчальний рік години, зауважимо, без будь-яких теоретичних курсів, в ідеалі повинні фінішувати авторською композицією – своєрідним «творчим вчинком» здобувача. Проте перепорою в якісній реалізації творчих задумів стає ігнорування методичних порад заради скорочення часу виконання роботи, як результат – відсутність звички правильного структурування художніх дій складових процесу творення.

Висновки. Автори, аналізуючи професійну підготовку студентів-здобувачів ХГФ, ставлять акцент на кількох ключових фактах, які занижують творчу активність здобувачів, гальмують творче зростання, що вже помітно на ранніх етапах навчання. Аналіз обставин дає право стверджувати, існують два найбільш агресивних чинника: перший – прогресуюча тенденція до скорочення навчальних годин, другий – відсутність заходів з вивчення, освоєння і розвитку навичок творчого змісту в компоненті художньої освіти. Заглибившись у нагальні причини, автори дійшли висновків: перший – цілком залежний від керівних органів вітчизняної освіти, які у намаганнях знайти твердий паритет між економічною спроможністю ЗВО і кількістю годин здатних забезпечити якісну освіту, задіяли певні негативні процеси в художній педагогіці. Другий – професійно локальний, але в певній мірі залежить від першого і переконує у необхідності введення у освітнє поле художніх факультетів завдань із засвоєння *навичок творчості*. Викладений текст репрезентує лише частину проблеми, але вагомішу. Маємо надію, наукове співтовариство з проблематики художньої освіти в Україні, викладе, можливо й обґрунтує свої думки, аби необхідність вивчення і засвоєння навичок творчості у закладах вищої художньої освіти стало справою обов'язковою без будь-яких формальних перешкод.

Література

Бражник, О. (2010). Закономірності існування творчої особистості. *Вісник ЛНАМ*, (21), 63-71.

- Дацько, О. (2023). Реформи вищої школи в Україні: виклики для мистецької освіти. *Вісник ЛНАМ*, (51), 156-164.
- Колісник-Гуменюк, Ю. (2017). Професійна підготовка майбутніх фахівців художнього профілю як педагогічна проблема. *Вікова спадщина українського народу: регіональний аспект*. 107–118.
- Колісник-Гуменюк, Ю. (2020). *Система професійно-педагогічної підготовки викладачів професійно-художніх дисциплін у закладах вищої освіти*. Піраміда.
- Коновець, С. (2015). Чинники оптимізації професійної діяльності викладачів образотворчого мистецтва. *Етнодизайн: європейський вектор розвитку і національний контекст*. (II), 156–162.
- Коновець, С.В. (2009). *Творчий розвиток учителя образотворчого мистецтва*. Волинські обереги.
- Половіна, О. (2018). Інтегративна функція мистецтва у формуванні творчої особистості. *Мистецтво та освіта*. (4), 22–25.
- Стась, М. (2007). *Методика формування творчих здібностей майбутніх учителів образотворчого мистецтва*. Автореф. дис. канд. пед. наук. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/1361>
- Стась, М. (2001). Функціональна роль творчого складу мислення у становленні особистості творця. *Реклама і дизайн XXI сторіччя: освіта, культура, економіка*. (2), 211–212.

CREATIVITY AS A BASIC COMPONENT OF THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCES OF ART STUDENTS

Maslova Tetiana

Senior Lecturer, The State Institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky», Ukraine

ORCID: 0000-0002-8893-3352

tanikaoil@gmail.com

Basanets Luka

Senior Lecturer, The State Institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky», Ukraine

ORCID: 0000-0003-3407-5572

bassa.net@ukr.net

Abstract. The authors, analyzing the professional training of students of the Faculty of Fine Arts, emphasize several key facts that underestimate the creative activity of applicants, inhibit creative growth, which is already noticeable at the early stages of training. An attempt to understand the circumstances gives the right to assert that there are two most aggressive factors: the first is a progressive tendency to reduce teaching hours, the second is the lack of measures to study, master and develop skills of creative content in the component of art education. Having delved into the immediate reasons, the authors came to the following conclusions: the first is entirely dependent on the governing bodies of domestic education, which, in their efforts to find a solid parity between the economic capacity of higher education institutions and the number of hours capable of providing quality education, have involved certain negative processes in art pedagogy. The second is professionally local, but to a certain extent depends on the first and convinces of the need to introduce tasks for mastering creative skills into the educational field of art faculties. The presented text represents only a part of the problem, but it is significant. We hope that the scientific community on the issues of art education in Ukraine will present, and perhaps substantiate, their thoughts so that the need to study and master

creative skills in higher art education institutions becomes mandatory without any formal obstacles.

Keywords: creativity, creative component of education, artist-teacher, artistic and creative practices, pedagogical creativity, creative skills, professional fine arts.